

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inzerati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 22.

V Ljubljani, dne 20. novembra 1902.

Leto XV.

Rešimo mladino!

1. Na dan z društvil sploh.

Razmere časa katoličane naravnost silijo k združevanju.

Nasprotniki krščanstva so si po celem svetu podali roke in v mogočnih organizacijah stojé kot silna armada nasproti krščanstvu. In njihove vrste se dan za dnevom množé. „Ne odnehamo prej, dokler naša zastava ne zavihra po vseh gradovih, cerkvah in zasebnih hišah“ — tako je zaklical I. 1863. socialnodemokratični vodja Singer v Kolinu.

Pri nas Slovencih poleg te nevarnosti od verske strani pretí še tudi nevarnost, da izgubimo svoj jezik in svojo narodnost. Vedno bolj tonemo v morju potujčevanja. Nasprotniki nastopajo dobro organizirani.

Da odvrnemo te nevarnosti, treba rabiti enako orožje.

Protikrščanskim in protinarodnim društvom treba nasproti postaviti krščanska, slovenska društva, ki naj zberó Slovence pod starim geslom: vse za vero, dom, cesarja!

Pa tudi, ko bi ne pretila nevarnost od protikrščanskih in protinarodnih društev, je združevanje v katoliških društvih potrebno. Silna nevarnost za vse človeštvo, posebej pa za nas Slovence je npravno in gmotno propadanje, ki vedno bolj narašča. Pijan-

čevanje, zapravljanje, nenravnost se vedno bolj širi in spodkopava temelje družinske sreče in narodnega blagostanja.

Zato pa treba združiti boljše elemente v društva, da se po teh izbranih četah ljudstvo prerodi. Pri možeh, ženah, mladeničih, dekletih se mora vzbuditi zanimanje za plemenitejšé potrebe, kot so vsakdanji živalski nagoni, in to se najložje in najboljše zgodi v društvih s predavanji, čitanjem, petjem, predstavami, varčevanjem itd.

Takó so društva izvrstno zdravilo zoper časovne bolezni; le tisti ne priznavajo tega, ki ne umevajo časa. Kdor res želi, da za smrt bolno človeštvo ozdravi, tudi ne sme prezirati društvenega življenja.

Da se je na Nemškem izvršil popoln preobrat in je dih nove spomladi zavel med katoličani, k temu so največ pripomogla katoliška društva. Isto velja tudi o Dunaju, kjer se je katoliška zavest dvignila najbolj po društvih.

Da so društva potrebna in koristna, o tem torej ni nobenega dvoma. Potrebna so, da si mladeniči in dekleta lože ohranijo cvetje nedolžnosti; potrebna, da se dalavci složno in pogumno boré za svoje pravice; potrebna, da se možje spoznajo med seboj, se zavarujejo proti škodljivim uplivom sedanjega časa in se navdušijo za svete ideale vere in domovine; potrebna, da se žene in matere opominjajo na njihove vzvišene dolžnosti in podpirajo v njihovi težki zadači;

društva so potrebna, da se po besedah Leona XIII. „katoliško ljudstvo po njih organizira in izšola za svoje težke boje.“

Zato so se v novejšem času pravi ljudski prijatelji z vso vneto posvetili društvenemu gibanju. Začeli so ustanavljati najraznovrstnejša društva: čitalnice, bralna, izobraževalna, delavska, pevska, gasilna društva. Na cerkvenem polju je krasno cvetje pognalo društveno življenje v Marijinih družbah.

Tudi med Slovenci obstoji že jako lepo število društev. Nabirali smo podatke in zasledili smo nad 200 nepolitiških in izven-gospodarskih društev (brez Marijinih družb), o katerih sodimo, da so osnovana in delujejo v krščanskem smislu.

Toda še je veliko krajev, kjer ni nobenega društva, ali saj nobenega katoliškega društva. Tudi v take kraje treba narediti gaz katoliškim društvom.

2. V društvih vso skrb mladini!

Za vse so društva potrebna. Toda najbolj za našo mladino.

Veliko se toži o tem, kako je danes mladina spridena; duh lahkoživosti in upornosti, hrepenenje po prostosti in zgodnji samostojnosti, uživanje itd. — vse to je mladino naših dni prevzelo bolj kakor kdaj poprej. To se ne dá tajiti in je vsekako obžalovanja vredno. Toda nikakor pa ni res, da bi ne bilo nobenega zdravila zoper. Mlad človek je kakor mlado drevesce; nagneš je, kamor hočeš. Če mu ob stran postaviš močan količek, pa ga nanj pritrdiš, zravvalo se ti bo, četudi je bilo že precej skrivljeno in pohabljen; krepko ti bo raslo dalje in se veselo razvijalo ter tudi razvilo v plodonosno drevo, katerega boš lahko vesel.

Tako je z našo mladino. Mehka je, do-
vzetna za dobro, a še bolj za slabo — vsled popačene človeške narave in vsled preobilnih slabih izgledih. Iz tega pa sledi samo to, da je treba nanjo obračati tem večjo skrb in pozornost. In mladina zasluži to skrb in pozornost. Saj iz te mladine bodo postali enkrat samostojni gospodarji in gospodinje, družinski očetje in matere, vzgojitelji prihodnjega rodu. Zato pa treba iz njih napraviti vrle in značajne člane človeške družbe, ki bodo mogli kljubovati vsem viharjem življenja.

To izvršiti pri naši mladini je prav posebna naloga naših Marijinih družb in izobraževalnih društev. Kako — tem prihodnjic.

Boj pijančevanju!

II.

Iz števil, ki smo jih navedli iz tujih dežel, je razvidno, da je pijančevanje ena najhujših bolezni naše dobe, ki zahteva nešteto žrtev v gospodarskem, zdravstvenem in verskem gogledu.

Žal, da iz naših domačih dežel ne moremo navesti tako natančnih podatkov.

Toda če tudi nimamo pri roki števil, iz katerih bi razvideli, koliko ljudi nam pomori, koliko sreče pokonča alkohol, saj vidimo vsak dan s svojimi očmi koliko zla nam donaša. In pije pa pijančuje se od leta do leta več. Davek od zavžitega žganja na Kranjskem silovito narašča vsako leto. Kam bo to prišlo, če se ne bo nikdar navzdol obrnilo?! In navzdol se ne bo obrnilo, če ne bomo nič proti temu storili; marveč pilo se bo le vedno več in več. Naše ljudstvo se bo v žganju vtopilo! — —

Koliko narodne moči nam to vzame, koliko posestev na boben spravi, koliko ljudi pomori, koliko solz prouzroči . . . . Pazili smo nekoliko, koliko slučajev nagle nesrečne smrti vsled pijanosti „Slovenec“ na leto objavi. Našteli smo jih 25. V resnici pa jih je gotovo vsaj za golovico več, ker o mnogih ne pride poročilo do „Slovenca“; torej vsaj 50. Pred-dvorski g. župnik je pred par tedni sporočil, da sta mu med misijonom ali po misijonu kar dva pijanca obenem nesrečno umrla. Kateri dušni pastir že ni sam doživel podobnih žalostnih slučajev? Kateri duhovnik nima tožiti v svoji župniji o nesrečnih pijancih? Z vsakim grešnikom se še dá kaj napraviti, s pijancem nič!

Poleg teh, ki jih alkohol naravnost umori, kako neprimerno večje je še število onih, ki jim ne sicer nenadno toda prezgodaj pretrga nit življenja. Od nekega župnika sem slišal to-le: V neki vasi moje župnije je 20 vdov, in razun par so vse druge — vdove po pijancih . . . To je strašno!

V gospodarskem oziru! O tem mi je tudi pred kratkim pravil duhovnik iz tržaške okolice, ko sva govorila o tamošnjih narodnih in verskih razmerah, rekoč: „Ko bi le naši ljudje toliko ne pijančevali!“ Kaj tudi pri vas? se začudim. „In kakò! Mnogi izmed naših mož zaslužijo v Trstu do 20 gol-

dinarjev na teden; družino pa mora rediti — žena s pranjem in drugim podobnim delom!!"

Pred par dnevi mi je zopet pravil drugi gospod: Na Dolenjskem nekje zidajo nov velik samostan; ljudje pri tem mnogo zaslužijo. Pa kolikor več zaslužijo, toliko več pijejo. — No, pa to ni samo tam, ampak skoro povsod, kjer imajo ljudje dober zaslužek; večina gre po grlu. Potem pa poje — Amerika. Pred tremi tedni sem bil na ljubljanskem kolodvoru. V vlakcu, ki je bil namenjen na Gorenjsko, vse nabasano; ni bilo poštenega prostorčka dobiti. I, kam pa gredo — vprašam — vsi ti ljudje? V Ameriko! Za Boga, kaj se nam bo cela dežela izselila! vzdihnil sem nehoté. —

Revščine pa, vsled katere se ljudje zseljujejo, nobena reč toliko ne provzroča kako pijančevanje. Ne davki, ne toča, ne slabe letine toliko ne vzamejo. Veselo živeti, vse po grlu pognati, potem pa culico naveže in gre s trebuhom za kruhom, — žena in otroci se pa ubijajte, kjer in kakor se hočete!

In pri vsem tem se pije le vedno več. Ženske so začele šnopsariti; delavca, posla ne dobiš več, ako jim ne daš toliko in toliko žganja in vina na dan, tožil mi je zopet pred kratkim gospod, ki ima veliko gospodarstvo.

Tu imate, dragi bravci, par podatkov iz naših krajev, ki sem jih slučajno ujel v zadnjih dneh. Na tisoče podobnih bi lahko naštel, ko bi jih zbiral. Kdo popiše vse gorje, ki ga povzroča pijančevanje! O vsaki posamni družini bi se lahko napisala cela knjiga, ako bi hoteli vedeti za vse vzdihne in solze, ki jih provzroča oče-pijanec. In takih družin — koliko jih je! Nasledki pijančevanja so: prezgodnje smrti, pretepi, poboji, zaprtije, nečistost, kletev, zanemarjanje božje službe, domači prepiri, jokajoče žene, razdrti zakoni, nesrečne družine, stradajoči, zanemarjeni, podivjani otroci, zgubljene duše . . .

Da, odkar je nehal Turek pleniti po naši slovenski domovini, nima naš narod hujšega sovražnika, kakor je pijančevanje. Ta je pomoril na stotine slovenskih mož, oplenil jih domovja, jih vklenil, zasušnil in odpeljal v tujino, provzročil materam žalost, ženam zdihovanje, otrokom pomanjkanje, osiromašil deželo.

In kakor so takrat klicali celo deželo na boj zoper Turka, tako je čas sedaj vzbuditi deželo kvišku na boj zoper tega sovraga. Bog hoče, Bog sam hoče! tako imamo pravico vsklikati, kakor nekdanji križarji, ki so se s svetim navdušenjem odpravljali na vojsko za sveto deželo.

Ta boj se že bije po drugih deželah z vso silo, — do nas pa do danes še niso pripljuskali valovi tega

mogočnega gibanja. Koliko so že delali v zadnjih desetletjih in koliko tudi že dosegli v tem oziru v Ameriki, na Angleškem, Francoskem, Švedskem, v Nemčiji in Svici! Prirerajo se v ta namen shodi, snujejo društva, izdajajo listi, razširjajo brošure, pišejo znanstvene knjige.

Zadnji čas je, da se lotimo tega dela tudi pri nas, kjer ni nič manj potrebno, kakor drugod. Začeti to veliko delo je imel namen shod, kateri se je vršil, kakor sme že omenili, v sredo, 17. septembra v „Kat. domu“ v Ljubljani.

Naloga, ki si jo je zastavil ta shod, je velika in težko izvedljiva. Ne domišljamo si nikakor, da bomo v par mesecih gore prestavljali. Toda enkrat se mora začeti! Ako ne, bomo šli le še vedno dalje po poti pogube. In kakšen konec bo to imelo, ako se ne bo jelo nikdar na bolje obračati? Ali naj gremo mimo toliko nesrečnikov, oropanih in z ranami obdanih, kakor sta šla levit in duhoven judovski mimo ranjenega potnika? Na noge, prijatelji, da rešimo naš dom povodnji pijančevanja!

Zborovanje katoliških nepolitičnih društev.

S tem so bili referati dovršeni in prišla je na vrsto

Volitev »Zvezinih« pomožnih odborov,

ki se je izvršila soglasno.

Izvoljeni so za Primorsko za mesto Gorica gg.: Dr. Andrej Pavlica, stolni vikar in predsednik »Katoliškega delavskega društva«. Svitoslav Premrou, vodja centralne posojilnice; za Trst gg.: Jakob Ukmar, kapelan v Rojanu pri Tratu; Urh Tul, duhovnik pri Trstu; za ostalo Primorsko gg.: Ciril Vuga, kapelan v Kobaridu na Tolminskem; Anton Kosmač, župan v Cerknem na Tolminskem; Jožef Mrevlja, posestnik na Vipavskem; Ivan Rejec, kapelan v Dornbergu.

Pomožni odbor »Zveze« za Štajersko

je naslednji:

Gomilšek Frančišek, kaplan pri sv. Barbari v Slov. Goricah; Muršec Frančišek, kaplan pri sv. Benediktu v Slov. Goricah; Zemljič Jakob, Radince pri Kapeli; Žebot Fran, Zelnica v Št. Iju v Slov. Goricah; Vračko Evalt, kaplan na Vranskem; Reček Matevž, trgovec na Muti; Korošec Anton, urednik v Mariboru.

Koroški pomožni odbor

je sestavljen tako-le:

Anton Rupnik, Prevalje; J. Dragašnik, kapelan, Prevalje; J. Grafenauer, stud. iur.; Vincenc Poljanec, kapelan v Št. Kacijanu, p. Sinčaves; Val. Podgorc, Celovec

Sklep.

Dr. Krek je na to shod zaključil s pozivom, da zahvalimo Boga za dosedanji vspeh. Nova zora zori na nebu. Pozival je zborovalce, da gredo na delo in uresničijo vse, kar smo sklenili.

Opoludne so si nekateri delegatje ogledali de lavske hiše v Vodmatu, popoldne pa so oni, kar jih je še ostalo v Ljubljani, izleteli na Ržnik, kjer so bile v cerkvi pete litanije, potem pa prijetna prosta zabava s ptjem požrtvovalnih pevk.

Tako se je dovršil ta velepomembni shod, ki tódi obilo vspeha na srečo našega ljudstva!

* * *

Za prih. zborovanje, ki bo drugo leto, se name-rava izbrati Maribor.

Došlo je več brzozavnih pozdravov: zlasti znameniti so naslednji:

Rim: Sv. oče je hvaležno vprejel na shodu katoliških društev izražena čustva udanosti ter bla goslavja vse člane slovenskih katoliških društev.

Kardinal Rampolla.

Maribor: Srčno me je razveselil pozdrav; enako iskreno odzdravljam gospodu predsedniku in pomembnemu sestanku. Božji Ustanovitelj najpopolnejše družbe svete cerkve pa bogato blagoslovi Vaše razprave in sklepe, da bodo v dušni in telesni prid blagega naroda. Veselo naj napreduje prevažna organizacija v izobrazbo krščanskega ljudstva na trdni podlagi edinopravih načel Kristusove cerkve.

Mihael, knezoškoč.

Kranj: Vsem društvom prisorčna zahvala za pozdrav! Upam najboljšega uspeha za organizacijo na korist družabnega razvitka, v prosepah časnega blagostanja in pravega dušnega življenja, posebno med slovenskimi našimi mladeniči.

Jeglič, knezoškoč.

Zagreb: Liepo hvalo za prijazni pozdrav. Posilović, nadbiskup.

Medved in zajec.

Pod goro blizu gozda je stal ob lepem zelniku čeden ulnjak.

V stranski dolinici tam blizu sta imela medved svoj brlog, zajec pa svoje ležišče. Domenila sta некоč na jesen, da bosta šla skupaj na pojedino: medved nad čebele — pravzaprav nad med —, zajec pa nad zelje.

Pa sta šla. Prvič je šlo vse dobro. Medveda so sicer čebele malo prehudo poljubovale, tako da jo je domov nenavadno živahno priplesal, pa ne toliko iz veselja, ampak nekoliko ga je menda skelelo. No, pa ker ima precej debelo kožo, se je hitro potolažil in je bil zadovoljen. Čebele so se mu sicer zdele malo prehude — a med je le med.

Zato je prigovarjal zajcu, da sta šla še v drugo. Medved je celo pot tleskal z jezikom in zadovoljno brenčal v nizkem basu predse ono:

Bratci veseli vsi
Tralala, tralala,

ki si jo je prikrojil po svoje, toliko da je v pesmi mesto besede „vino“ povsod postavil njemu veliko slajšo besedo „med“. Zajec, ki je poskakoval in privzdigoval pete ob njegovi levici, sicer ne vem kaj je ravno mislil, toliko pa vem, da mu je bilo prijetno pri srcu.

Pa komaj sta se približala kraju, kjer jima pa takrat ni bila namenjena pojedina, se je pokazal iz vasi lovec.

Medved ga je zapazil in prašal zajca: „Ti, kdo se pa tamle sem skozi maje?“

Zajec je stopil na prste, postrigel z ušesi in pogledal proti vasi — in brž je spoznal, kdo da je in kaj je edino pametno storiti. Zato je pocukal medveda za dlako in dejal: „Lovec je, beživa, če ne naju bo!“

A v medvedu je vstal ponos: tak hrust, taka moč kot on, pa da bi pred kom bežal! Na!

„Poskusi naj!“ je samozavestno odvrnil zajcu, ki je počenil v razor, „le pride naj! Bomo videli, če si bo upal blizu. Pretipam mu rebra in premeljem kosti, da bo vse drobno!“

„Korenjak si, to je res! je začel zajec ves v eni sapi, „zdrobiš ga, kot jaz zelnat list — ali ga ne bo blizu! Kar oddaleč te bo ubil — ne veš, kako nastrašno močno sapo ima — kar pihnil bo in po tebi bo! Koliko naših je že ugonobil! Beži pravim, če si hočeš dobro!“

In smuknil je po razoru proti gozdu, da so ga komaj dohajale dolge pete.

Medved se je pa postavil po koncu in samozavestno pričakoval, kdaj se mu približa lovec, da bi ga objel in stisnil s svojimi krepkimi tacami in mu zasadil svoje strahovite kremplje v život. „Boš videl, je dejal bahato, kako se počiva na mojem srcu.“

Pa ga ni pričakal in ni ga objel s svojimi tacami in svojih krempljev mu ni zasadil v život — in lovec ni počival na njegovem srcu. Pač pa je čez par hipov počivala v njegovem srcu krogla iz lovčeve puške, on sam pa si je s prestreljenim srcem odpočil na srcu matere zemlje.

Svoji k svojim!

Listek.

Zaničevani ljudje.

(Slika iz življenja. Spisal A. Schott.)

»Gotovo. Pa kdo bi mislil? Saj je navadno šlo vse v redu. Ti! Ko bi bil s teboj, bi poklical otroka domov. So prenerodni ljudje danes na lovu.«

»Nazadnje imaš prav«, mu je pritrdil Hlad in poklical otroka.

»Jutri se bodeta lahko igrala, kolikor bosta hotela. Ostanita za hišo!« jima je dejal in se naprej razgovarjal z drvarjem. »To pravzaprav še lov ni. Divjačino seženejo skupaj in potem moré.«

Ta pa je zmajal z glavo. »Kakor so naši predniki delali. Ali zvijača, ali pa sila. To je lov, ne pa tako-le.« Nato pa je vstal in počasi krevsal proti domu. »Domov moram, da si izperem rano in obvežem. Z Bogom, Hlad.«

»Z Bogom.« Hlad je nadaljeval svoje delo. Sedaj in sedaj pa se je ozrl proti otrokoma, je-li sta še za hišo. Stari Komovc ga je skoraj prestrašil s svojim govorjenjem. Kdo mu more zagotoviti, da ne bo krogla ravno tod mimo letela in zadela otroka? Nekaj nenavadnega, čudnega se mu je pojavilo v njegovi notranjosti, kakor neka bojazen, strah.

»Martinček — tam ostani. Ne naprej — danes ne . . .«

Gonja in streljanje se je slišalo vedno bližje in Hlad je spravil otroka v kočo. »Tako nekam strah me je — kakor bi se mi utegnilo kaj pripetiti.«

»Pa pojdi tudi ti s svojim delom notri«, mu je svetovala Polona. »Saj ni vsak dan lov in jutri lahko zopet kolješ les.«

V tem pa je pridrvil jelen po bregu na levi Hladove koče. Krasna žival in Hlad jo je z veseljem opazoval.

»Oče, jelen — jelen«, — se je oglasil za kočo Martinček in gledal za bežečo živalijo.

»Ali mi greš notri« — je zavpil Hlad. A bilo je prepozno. Strel je počil — in Martinec je zavpil in se zvrnil po tleh.

Skoraj z enim korakom je bil Hlad pri sinu.

»Tinče, Tinče! Za Božjo voljo! Tinček, govori!«

Težko je dihal Hlad in obračal sina na rokah. A Tinče je bil mrtev. Le kri mu je lila skozi ob leko in krvavila očetove roke.

Nesel ga je v sobo, položil na postelj. Bled je bil in debele potne kaplje so mu stale na čelu.

Žena je zavpila prestrašena in se vrgla na mrtvega sina. Hlad pa je hitel ven, pograbil sekiro, ki mu je bila pala iz rok in drvil proti gozdu. —

III.

Zelo se je bilo stemnilo. V sobi je gorela svetilka, in pri njej je sedel Štefin, njegova žena, in še nekaj drugih. Majda je čepela na klopi pri peči in začudeno gledala okoli. Ni še poznala resnosti življenja.

Polona je pa tekala po sobi gori in doli, vila z rokama, jokala in molila.

»Botra«, tolažil jo je Štefin, »botra, ne bodi tako potrta in žalostna! Glej, saj imaš še enega otroka; Bog vama je dal Martinčka, pa ga zato tudi vzeli. Kar stori, vse prav stori.«

Vstavila se je pred njim.

»No glej, koga bi se ne prijelo. Ko bi umrl Martinček navadne smrti, za boleznijo, bi bilo vse drugače. A tako! . . . Ko bi tebi ustrelili dete! Pred nekaj hipi še živo, in še nisi zmolil očenaša, pa mrtvo . . . Moj Bog! In pa on — France! Gotovo si bo kaj naredil. Tako rad ga je imel, Martinčka . . . Takoj sem videla, kako je obledel in drvil proti gozdu. Oh — in nisem mislila na to! Za njim bi morala —«

In zopet je zakrilila z rokama po zraku in tiho jokala. Potem pa je pokleknila pred oder in sinu gladila lice.

»Martinček«, je vzdihnila, »Martinček, v nebesih si pri Bogu. Prosi ga, prosi za svojega očeta, da se mu kaj žalega ne zgodi. Prve prošnje ti Bog gotovo ne bo odbil. Daj, prosi — saj te je oče tako rad imel . . . Martinček, prosi!« —

Majda je prišla bliže.

»Kaj je Martinček ozdravel?« je vprašala.

»Nič ga ne boli več.« In nove solze so zalile materino lice.

Štefinka pa jo je narahlo potegnila od odra in ji prigovarjala:

»Moj Bog, saj je bil moj otrok nedolžen! Kdo bi ne jokal?«

Štefinka je sedla nazaj na klop in umoknila. Saj bi se nji ravno tako godilo, ko bi izgubila dete. Tolažiti je lažje, kakor potolažiti se.

Tedaj pa je vstopil skozi vrata Hlad.

Prestrašeni so planili vsi pokoncu in ga gledali. Kakšen je bil! Skoraj nemogoče, da bi ga kdo spoznal. Njegov obraz je imel ves drugačen izraz, in oči so izgubile vse življenje.

Malomarno je zagnal sekiro pod klop in začudeno gledal po ljudeh, ki so sedeli v koči.

Polona je zajavkala, prijela ga za rame in ga gledala z očmi, ki so bile polne solza.

»Kaj še ni doma Martinček?« je vprašal Franco s trudnim, brezizraznim glasom. »Ves gozd sem preiskal, pa ga ni, in ga ni! Oh, on je dober otrok... Kaj ne, dober otrok?« Čuden, mozez pretresujoč smeh se mu je vtrgal iz prsi.

Kakor smrt bledega je žena opazovala. »Moj Bog, še to!« — in sesedla se je nevestna v naročje Šte finki. —

IV.

Venec iz bršljina so mu ovili okoli krste in okoli rumenih laskev venček marjetic. Lahen nasmeš mu je igral okrog obledelih ustnic. Ob vznožju je stalo razpelo, dve sveči in krožnik z blagoslovljeno vejico in rožmarinom.

Sobica je bila polna ljudi. Odmolili so navadne molitve in mizar je prinesel pokrov za rakev.

Hlad je sedel brezbrizno pri peči. Njegov razum je bil otemnel in ni vedel, kaj pomeni vse to.

Štefin je stopil k njemu in ga pozval, naj še enkrat pogleda Martinčka. »Potem ga ne vidš na zemlji več.« Kakor dete ga je peljal potem k rakvi. Nekaj časa ga je z nasmehom opazoval. »No lepo ste ga ovenčali danes«, je prikimal.

Štefinu so se oči napolnile s solzami, potem pa ga je prijel za roko in mu podal rožmarinovo vejico. »Pokropi!« mu je dejal in glas se mu je tresel. Potem ga je peljal zopet nazaj.

»Kaj pa delate ž njim?« je vprašal, ko je začel mizar zabijati pokrov.

»V cerkev ga bodo nesli. Ali ne greš z njimi?«

»Jaz? Ne. Preveč ljudi je... Pa, kaj ne, saj mi bčš pripeljal Martinčka nazaj, ko odidejo ljudje. Saj veš, brez njega ne morem živeti...«

Vse je jokalo. Možkim, ki so bili trdega srca, so lile solze po licu, ko so videli nesrečo. Potem pa so odhajali drug za drugim in pokimavali z glavami.

Sprevod se je začel pomikati. Štirje krepki mladeniči so ga nesli. Za rakvijo pa je šla Polona opiraje se na Štefina. Majda je stopala poleg nje, a ni jokala. Saj pa tudi ni umela nesreče.

Hlad je zrl nekaj časa brez zanimanja za sprevedom. Ko so zadnji pogrebci izginili za grmovjem, je vzel sekuro in sekal javorove odrezke. Ni vedel, da bodo sedaj pokopali njegovega ljubljence. Temna noč mu je obdajala razum. Kaj je vedel in razumel tega, kar se je godilo okoli njega? In kaj ga tudi briga? Sekal je les na drobna polenca in rezal žlice, kuhavnice. Vse to mu je bilo tako ročno — da bi bil tudi v temni noči lahko naredil. In to delo ga je tudi sedaj motilo.

Iz gozda se je prikazala plaha srnica. Ko jo je zagledal, je vrgel sekuro in zaškrtač z zobmi: »Si že zopet tukaj?«

Srnica je preplašena zbežala. Hlad pa je pobral sekuro, zasadi jo v tla in pobiral polenca ter jih skladal v podstrešju. »Martinček, notri pojdi«, pogo-varjal se je polglasno med seboj, »če ne te bodo zopet ustrelili. No, pa saj sem jaz pri tebi! Drugič pa ne boš šel nič več ven, kajne da, ne?«

Potem si je prinesel rezilnico in začel rezljati kuhavnice. Delal je toliko časa, dokler nista prišli Polona in Majda od pogreba.

»Kjer pa je boter in Martinček?« je vprašal in pogledal ženo.

Polona se je obrnila vstran, prijela se za podboj pri vratih in zajokala. Kaj naj mu reče? Ali naj mu pove resnico? Zakaj? Ne, naj bo v zmoti. Bog ji te laži ne bode stel v greh.

»Štefinovi otroci so me prosili, naj bi ostal pri njih. Kaj sem hotela, kakor ustredi njihovi želji. Nekaj veselja pa mora deček tudi imeti, ne?«

»No, kaj pak, da! Če je pri Štefinu, tam je brez skrbi. Kaj pa oni ljudje, ne pridejo več?« —

»Ne, ne, nič več« — ga je tolažila žena. Zajokala je in odšla v kočo.

Hlad pa je rezljal žlice, kuhavnice, dokler se je kaj videlo.

Svoji k svojim!

Politični razgled.

Vladni predlogi, naj se število vojakov v prihodnem letu zdatno poveča, so se prvi uprli ogrski poslanci. Ker pa tudi v avstrijski zbornici ni mogla upati vlada, da prodre s svojim predlogom, se je s predlogo umaknila in predložila zbornici novo. Po tem načrtu naj bi se za bodoče leto pomnožilo število vojaških novincev od 103.000 na 125.000. Od teh bi jih dala Avstrija 71.582, Ogrska pa 53.438. Dalje naj se pomnoži deželna bramba za 4500 mož. Slednjič naj se še takoj pokliče 6000 mož iz nadomestne rezerve v nadomestno reservo. Vladna predloga sicer obljubuje, da se bode vojna uprava ozirala na družinske razmere, vendar se bodo poslanci odločno uprli novemu denarnemu in krvnemu davku. Češki narodni socialisti so sklenili to vladno predlogo obstruirati. »Slo v a n s k i c e n t r u m« je odločno proti vladni predlogi, ker ista nasprotuje ljudskim koristim in bi obremenila kmetško ljudstvo. Tudi zmerne stranke, med njimi kat. centrum, izrekajo pomiselke proti predlogi. Tako morda enkrat vendar vlada podleže s svojim predlogom.

Dr. Koerber in Poljak. Ministerski predsednik je minule dni povabil zastopnike poljskega kluba k posvetovanju. Posvetovanja so se udeležili Poljaki in je trajalo nad 8 ure. Koerber je hotel zvedeti od njih, kake zahteve imajo, da bi potem mogla vlada pri svojih predlogih računati na njihovo pomoč. Poljaki so mu naznanili vse svoje želje, a ministerski

predsednik ni z nobeno besedo izdal svojega mnenja. Iz izjav poslanca Jaworackega in Dzieduszyckiego je razvidno, da Koerber ni bil potrjen v svojih nadah in da Poljaki Koerberja ne bodo vlekli iz zadrege, v katero je prišel po lastni krivdi.

Češko vprašanje. Češki poslanec dr. Kramář je vložil 7. novembra nujni predlog, naj se prične takoj razprava o Koerberjevi izjavi nasproti Čehom 16. okt. Zbornica je soglasno pritrdila nujnosti predloga. Prvi je pričel govoriti poslanec dr. Pantuček, ki posebno dobro pozna jezikovne razmere pri uradih na Češkem. Odlično je obsojal Koerberjeve načrte, ker nasprotujejo naravnost češkimi zahtevam. Zato naj bode vlada prepričana, da češki poslanci odklonijo te ponudbe. Pantučekov govor je napravil velik vtis na vlado in poslanske kroge, ker govoril je resno in ni pretiraval narodnih pritožeb.

Jugoslovani. V imenu združenih slov.-hrvaških poslancev je govoril dr. Ploj in izjavil, da si slov.-hrv. poslanci nasproti vladi ohranijo proste roke in nimajo nikakega povoda, da bi jo podpirali. Vlada Jugoslovanom sicer rada obeta, a obljub jim ne izpolni. V imenu slov.-hrvaških poslancev zahteva, da se morajo jezikovne razmere urediti ne le na Češkem in Moravskem, ampak tudi v vseh drugih deželah. V imenu primorskih Slovencev in Hrvatov je govoril poslanec Biankini, ki je vlado prijemal radi krivičnih razmer v Istri in Dalmaciji. Dasi je avtonomna oblast uvela v Dalmaciji hrvatski jezik, vzlic temu ruje peščica Italijanov in zahteva italijanski jezik v deželnem zboru. Ravno tako se godi Slovincem v Trstu, kjer se 29.000 Slovincem ne dá niti ene slovenske ljudske šole in ne umeje namestnik ne hrvatskega ne slovenskega jezika. Vlada dolžnost je, da stori starim krivicam enkrat konec, ker sicer bodo Jugoslovani iskali drugih sredstev, da rešijo svojo narodnost.

Dr. Koerberjevo stališče je precej omajano. Ako hoče vlada, da prične državni voz zopet voziti mirno, ima voliti dvoje. Spremeniti dosedanji volivni sistem tako, da pridejo v zbornico res zastopniki ljudstva, ali pa mora odstopiti Koerber in na njegovo mesto priti drugi, ki bi bil bolj pravičen nasproti Slovanom. Slovanskega gibanja vlada s silo ne bode zatrla, to je jasno. V parlamentarnih krogih se govori, da ima dr. Koerber že pripravljen nov volivni načrt in da se je pred kratkim izrazil: »Tako ne gre naprej, v tej zbornici ne morem delati.« Bomo videli, kaj še pride. To je gotovo, da pri takih neredih kot so v zbornici sedaj, ni mogoče, da bi ista ostala še en mesec skupaj.

Deželnozbornske volitve na Nižje Avstrijskem. Vkljub vsem liberalnim in židovskim spletkam je doživela krščansko-socialna stranka na Nižje Avstrijskem tako sijajno zmago, da sme biti ponosna na njo. Zadnjič smo že omenili, da je prodrla v vseh kmetekih skupinah. Poleg tega je dobila v več mestih na deželi večino in pa, kar je zlasti velikanskega pomena, prodrla je z veliko večino na Dunaju na celi črti. Dunaj sam voli 21 poslancev in vsi ti pripadajo kršč. soc. strankam. Boj je bil hud zlasti v okraju Favoriten, kjer je prihlo do ožje volitve med kršč.-socialistom Prochazkom in vodjo socialnih demokratov židom dr. Adlerjem. S pomočjo čeških

glasov je po silno hudi borbi zmagal Prochazka s 40 glasovi večine. S to zmago so kršč.-socialci očistili Dunaj. O 1 vseh 79 poslancev v deželnem zboru jih je sedaj 51 kršč.-socialne stranke. Sijajne volitve so pokazale, da je odklenalo liberalizmu in soc. demokraciji ne samo na deželi, ampak tudi v mestih, kjer je ljudstvo izobraženo; le še v mestih po deželi bodo nekaj časa verjeli »inteligentni« purgarji liberalnim kričačem, dokler se ne prepričajo, kako so njihovi denarja lačni prijatelji.

Deželnozbornske volitve na Štajerskem in Koroškem. Na Štajerskem so Slovenci ohranili vse mandate, pač pa se je pokazalo pri teh volitvah nekaj novega. To pot je namreč prvič nastopila pri deželnozbornskih volitvah slov. liberalna stranka. Torej tudi na Štajerskem ne bo dolgo vladala toli opevana lepa sloga. — Žalostno so pa izpadle volitve na Koroškem. Do sedaj so imeli Slovenci 3 poslance, a letos so ohranili samo enega. Žalostna nam majka. Kako malo se še koroški Slovenci zavedajo, nam kažejo najbolj volitve v celovski okolici, kjer je nad 30.000 Slovencev in le nekaj nad 17.000 Nemcev. V tem skoro izključno slovenskem okraju je dobil slovenski kandidat 1202 glasa, nasprotnik pa 5647.

Koerber in notarijat. Pretekli teden se je ministerskemu predsedniku kot vodji pravosodnega ministerstva predstavila deputacija dunajske notarske zbornice. Koerber jih je prijazno sprejel in se izrazil da visoko čišta notarski stan, zlasti ker uživa notarijat veliko zaupanja pri ljudstvu. No, Koerber pač malo pozna ljudstvo, da se more kaj takega iznebiti. Čudno, da še ni slišal v zbornici tolikrat ponavljeno zahtevo, naj se notarijat podržavi, in se tako ljudstvo reši oderuštva.

Cesar ne pride na Ogrsko, kjer je mislil napraviti sijajni lov, katerega bi se tudi več zunanjih knezov udeležilo. Ne pride pa zato, ker so Madjari poslali Košutovo stoletnico s tolikim slavjem. Cesarja je nadalje užalila tudi protipatrijotična demonstracija proti cesarski pesmi, katero je vojaška godba igrala pri neki slavnosti v Kološvaru. Tako poroča ogrsko časopisje; koliko je resnice, ne vemo, verjetno je pa zelo.

Vstaja v Macedoniji. Turčija ima sedaj 300.000 etotnij v Macedoniji. Do glavne vstaje pride še-le spomladi. Ko bode vsa Macedonija v ognju, ne bo mogla Bolgarija več ostati neutralna, ker treba je pomisliti, da je v bolgarski vojski 30.000 Macedoncev, od katerih je 300.000 častnikov. In tako pride do bolgarske-turške vojske, a car rešitelj tudi ne bo pustil Tu kom k'lati Bolgarov in Macendoncev. Obeta se torej še hud krvavi ples v Macedoniji v prihodnjem letu. —

Italija in Turčija. Iz Carigrada se poroča, da je razpor med Italijo in Turčijo radi morskih roparjev že končan. Turčija obljubuje 15.000 frankov odškodnine rodbinam padlih mornarjev in se zaveže z vsemi močmi zatirati morsko roparstvo. Turčija pač rada obljube dela, Italija pa menda ni zadovoljna s samimi obljubami in tako morda prepir vendar ni še končan, dokler Turčija svojih obljub ne izpolni.

Črnogorski knez pojde v kratkem v Carigrad, kjer bo imel pogovor s sultanom. Od tod pojde v Livadijo k caru in nato k svoji hčeri Heleni v Rim.

Loubetov obisk ital. kralja. Francoski predsednik Loubet bi v prihodnji spomladi rad obiskal italijan. kralja. Ker ga pa kot zastopnik kat. države ne more obiskati v Rimu, da ne bi hkrati napravil tudi obisk sv. očetu, a v tem slučaju bi se zameril italijanskemu kralju, je v veliki zadregi. Vendar si je iz nje pomagal na ta način, da obišče sicer ital. kralja, a ne v Rimu, temveč v Milanu, Florenci in Neaplju. Sv. očeta se vendar tudi vladarji boje.

Špansku. Iz izpovedb zaprtih oseb se je izvedelo, da se pripravlja na Španskem karlistiška ustaja. Dobivatelji orožja priznavajo, da so dobili denarja za orožje. Hšne preiskave v hišah karlistične stranke se nadaljujejo. — Vseled spora v španskem kabinetu je ministerski predsednik Sagasta podal ostavko celega kabineta. Kralj je ostavko sprejel, a objednem zopet naročil Sagasti sestavo novega ministerstva.

Portugalska. Armada ni zadovoljna z vlado. Govori se, da so trije generali v Lizaboni pričeli inicijativo, naznaniti kralju, da ni možno, da bi ostalo sedanje ministerstvo.

Grofici Lonyay ni več dovoljeno posluževati se izmišljenih imen na potovanju, kar smejo člani vladajočih družin.

Rumunija. Rumunski kralj in bolgarski knez Ferdinand se kmalu snideta na bolgarskih tleh. Tega dogodka se veselé ruski krogi, ki pišejo, da pada s tem rumunski kralj najlepši dokaz, da politika Rumunije ni sovražna Slovanom na Balkanu, ter da ni orodje v rokah nemške politike. Bolgarski narod sprejme gotovo z veseljem rumunskega kralja, ki se je pri Plevni junaško boril za svobodo Bolgarije.

Amerika. Listi poročajo, da je meščanska vojska v Venezueli že končana. V mestu Caracas zopet deluje državna uprava.

Nemčija. Iz Poznanja se poroča, da nameravajo poljski državni poslanci v nemškem državnem zboru vkupno odložiti svoje mandate radi napada na Poljake.

Srbija. Radi zadnjih demonstracij proti senatu je bilo obsojeno zlasti veliko dijakov. Sedaj jih je kralj Aleksander vse pomilostil.

Anglija. Na nekem banketu v Londonu se je pritoževal Balfour nad nezaupanjem in preziranjem sosednih držav nasproti Angleški. Zato je pri tej priliki apeliral na državnike sosednih velevlastij, naj goje ljubezen do Angleške, katera se jim boče tudi hvaležno skazala, ako bi se kalil evropejski mir. Nezaupanje (katerega sploh vlada premalo kaže) bi bilo tudi opravičeno, če pomislimo, kaka je bila zadnja leta politika angleška, in kako je ona gojila ljubezen do zatirancev. Ako kliče Angleška po ljubezni, je pač ravno toliko rečeno, kot če kliče tat po pravičnosti.

Rusija. Prokurator svetega sinoda Pobjedonoscev je z ozirom na svojo starost prosil odpuščenja z svojega mesta. Car ga je prosil naj vsaj še do konca leta vstraja. Nasledoval mu boče član državnega zbora Seremetjev.

Japonska. Tudi na Japonskem se boje nemirov. Zato je zahtevala japonska vlada več milijonov, da zgradi v bodočem letu 8 novih vojnih ladij.

Dopisi.

Iz Kostanjevice. Že pred tednom je objavil »Slov. Narode«, da bo 9. t. m. liberalni shod v liberalni Kostanjevici. Povabili so milostno tudi »klerikalce«, ki so se radevolje odzvali. Reči pa moramo, da tako nejasno že zlepa ni bil napovedan kak shod kot ta. Brez imen govornikov, kraj in ura začetka ni bila naznanjena. Pač pa so trosili liberalci po svoji navadi laži, da bo liberalni shod v St. Jerneju. V Kostanjevico pa je povabil Johan Globočnik vse župane iz okolice, a jim ni povedal, pa jih hoče imeti na političen shod, ampak jih je povabil na — županski shod! S tako zvijačo so lovili župane. No, ti so ali potem, deloma klaverni, deloma opravičeno razjarjeni s čudnega »županskega« shoda. Bil je shod v Kostanjevici, a klavern za liberalce. Ob četrt na 4. otvori shod Tavčar in misli par stavkov govoriti. A naši možje so zaupili: »Globočnik naj govori o grajščini, kako je Hribarja priporočil!« Ker Tavčar ni hotel se ozirati na to željo, ne Johanu odgovoriti, zadonelo je iz sto grl: »Živio dr. Šusteršič! Proč s Tavčarjem!« Potem je dal liberalni prvak, kateremu tudi to ni nič pomagalo, da je rekel: »Jaz imam oblast zapreti, naj bo kaplan ali kdor hoče, vsakega in ga tudi bom, ako ne bo miru«, besedo dr. Trillerju. Ta je bil revež! Trudil se je, da je bil ves rdeč še za ušesi, a kdo ga bo slišal, ko je preupil vse glas: »Živio dr. Šusteršič!« Niti eden ga ni razumel kake besede, razun mogoče Gernikov oče, ki je gledal zdaj že z odra svoje nadebudne sinove in g. nadučtelja, ki je imel vstop na oder. Ne vemo, kaj je Triller mislil povedati peščici liberalcev. Liberalci so poskušali naše može potisniti nazaj, a se jim kljub vsi surovosti ni posrečilo. Nad občinsko pisarno, v kateri se je vse potrebno pripravilo za ta klaverni liberalni shod, so raztrgali streho, ter so polivali naše z gnojnico. Stranka kravjih zvoncev in konjskih fig je postala stranka gnojnice. Zanimivo to! In tudi kamenje in kolerabe iz Bučarjevega vrta nabrane so metali. Odkod, da je gospa Bučar tako darežljiva postala? Med tem je Tavčar z rokami nekaj kazal. Govoriti ni mogel, ker so ga naši vedno preupili z »Živio dr. Šusteršič!« Mož, ki je mislil, da mu je vse dovoljeno v liberalnem mestu, kjer je bil izvoljen celo častnim občanom, on, kateri je pri zadnji volitvi imel le pet nasprotnih glasov v Kostanjevici, on se je mučil, da bi prišel do besede. Mahal je z rokam po zraku, kot bi bil mutast in nihče ni slišal njegovih besedi. Potem je pa stresel lev z grivo in dal povelje da se mora domači g. kapelan odstraniti. In kdo bi ne ubogal? Kakor divji so planili liberalci proti njemu, a je precej časa trpelo, dokler je potihnil krik in

potem je še le dr. Tavčar mogel par besedi izpregovoriti. Dal je lepe nauke našemu vzorniku in baje naprednemu županu Johanu Globočniku in ga podučil, da naj bi občina kupila grajščino. Ne vem, ali gre to sicer v liberalno glavo Johanovo, da bi zdaj kar naenkrat pustil Hribarja na cedilu in bi občina kupila grajščino. Oče župan, bo gotova zamera! In oče župan so molčali kot grob in vendar je bil on edini kriv razbitega shoda. Shod je zaključil Tavčar brez običajnih »živio«. Vsaj jih je bilo dosti prej, a ne na čast Tavčarju, ampak dr. Šustersiču. Tak je bil liberalni shod. Menimo, da smo vse povedali, ako povemo, da so liberalci vse, kar liberalno leze in gre, skupaj zbobnali; samo Dularja iz Karlč, ki je 19. oktobra še piskal, ni bilo, ker je baje neprostočljno v ječi. Ljudje so pa videli ptuje gosposke barabske obraze, da so se kar čudili odkod, in kljub

družino oni slovesni dan. Dobro si je izmislil svoje povabilo in mislil, da mu nikakor ne more izpodleteti. Ko sreča svojega prijatelja mu reče: »Ti, na semenj (žegnanje) bi te povabil, pa saj vem, da ne prideš.« »Kaj bi se pa branil, saj vem, da ne odjenjaš« odgovori mu prijatelj, ne hoteč razumeti njegovega povabila. V strahu je bil prvi, češ, ta pa vtegne le priti in zaprli so radi varnosti vežina vrata, ko so se v hiši prijetno gostili. Pa nekaj se je jelo motati na podstrešju, začujejo se koraki na stopnjicah, duri se odpro in prijatelj stopi pred prestrašene goste. »Glej ga no! da si prišel, kdo bi mislil? Kako pa si mogel noter?« — »Ker si zaprl vrata, prilezel sem skozi opaž.« — »Toda glej«, mu reče gospodar, »to ti nič ne pomaga, verjemi mi, da nimamo nobene žlice več pri hiši.« — »Nič ne dene«, odvrne on, »vidiš žlico sem prinesel že sam seboj.« Potegne

Škofovi zavodi v Št. Vidu nad Ljubljano.

temu tak fiasko. Ljudstvo tod je silno ogorčeno. Liberalci so dali od pijane bande, ki ni vedela, kaj se jej bere, sprejeti resolucijo, ki zahteva, naj se kostonjeviška grajščina proda »naprednjakom« ki jo naj potem trančirajo. Na Catežu so bili »klerikalci« bolj pametni in so zahtevali, naj se gozdovi prodajo kmetom, kolikor jih hočejo ti nakupiti. Po liberalnem bi prišla posest v last liberalnim špekulantom, ki bi kmete odrli in spravili velikanski dobiček v svoj žep. Edino le zahteva katoliško - narodnih somišljenikov je kmetom v korist. To ljudstvo uvideva, in zdaj hodijo po hišah podpisovat prošnjo do vlade, naj sedajo posamezni kosi direktno na prodaj kmetom za ugodno ceno.

Ribniški novičar. Bil sem še fanté mladih let, ko sem slišal to le zgodnico: Prijatelj je imel prijatelja. Bližalo se je žegnanje v njegovi soseski in zameril bi se hudo prijatelju, ko bi ga ne povabil ra gostijo in vendar bi bil on tako rad sam s svojo

žlico iz malhe, se vsede za mizo in meniničebinič jame použivati božje dari.

Ta-le zgodnica je prišla l. 1902. dné 8. septembra pri Sv. Gregorju v drugem natisu nekoliko prenarajena na svitlo. Sodraški Fajdiga povabil je za oni dan ribniškega svétnika na imenitno gostovanje v svojo hišo pri Sv. Gregoriju. Svétniku se je to vabilo tudi jako imenitno zdelo. Prišel je z malo družbico svojih somišljenikov pred Fajdigovo hišo. Toda, kaj pa to? Hiša je — zaprta. Sam svétnik stopi k vratom in prime za kljuko. Zaklenjeno je. In kljukal in kljukal in kljukal je gospod svétnik, kakor bi hotel na vsak način venkaj pritelegrafirati iz hiše starega Fajdigo. Toda vse zabadavo. — Fajdige ni od nikoder!

In hodili in hodili so okoli hiše, kakor Izraelci okoli Jerihe in poželjivo gledali skozi okna v hišo, kakor Mojzes v obljubljeni deželo. Vse zastonj!

Popolno pa le ni zaupal svétnik Fajdigi, ga pač dobro pozna, kakšne vrste ptič je, zato je prinesel seboj, kakor prijateljjev prijatelj žlico, svétnik pa —

raco, zaklano in lepo oskubljeno in cnsaženo, položeno v torbice. S to raco podala se je družbica v gostilnico k usmiljenemu Samaritanu. Ta se jih je usmilil, spekel jim je raco in jim drugače dobro postregel z jedjo in pijačo in prav zadovoljni so bili, saj sklepati smemo, da so bili, ker tako živahnih in glasnih gostov že dolgo ni imela gregorjska vasica v svoji sredi.

Lepo pa ni bilo, da je Fajdiga svétnika tako potegnil za nos. S'ovanska gostoljubnost je drugačna in nam jo lepo kaže pesem, stara pesem, lepa pesem, ki se glasi:

Oh, kako je ta birt kunšten,
Oh, kdo ga nauči!
Prešiča zakolje, klobase narđi.
Kožo obesi pa zunaj na sid,
Ko prijat'ji to vidijo
Pa pridejo p't.

Iz Sada pri St. Vidu na Dolenjskem Dragi ribniški novičar! V zadnjem „Domoljebu“ Te je povabil temeniški dopisnik, da prideš tja s svojo krošnjo. Ako se bodeš odzval njegovemu vabilu ter bodeš tako blizu nas, te prosim pridi še k nam, tudi tukaj se bode dobilo marsikaj za na tvoje rešeto. Pred vsem spadata noter dveh sosednih čisto katoliško-narodnih občin nemška občinska pečata. Na jednom je napis: „Ortsgemeinde Podborscht“, sosednji zagoriški pa je temu sličen. Kajne, lep spomin slavnih Dežmanovih grabelj. Ako jo potem mahneš skozi Dob naprej, opaziš kako lepo se poda z gramozom pomešana zemlja oziroma blato na okrajni cesti. Na postajališču „St. Vid pri Zatičini“ gotovo ne vstopiš v vlak, ker si dober pešec, toraj prideš na državno cesto k Sv. Roku, tu pa takoj zagledaš na novo ustanovljeno združno mlekarno; toda predno tukaj vstopiš, svoje rešeto le dobro skrij, sicer bi ti znal mlekar pokazati pot, kajti tu je vse opravljeno z najmodernejšimi stroji. Izdeluje se surovo maslo. Toliko za danes, ako nas obiščeš, ti bodem pa še katero na uho povedal

Svoji k svojim!

Slovenski novičar.

Glavni osrednji odbor katoliško-narodne stranke. Po sklepu zaupnikov dné 13. oktobra t. l. ima vsako katoliško narodno politično društvo pravico, nasvetovati enega člana v navedeni glavni odbor. Pozivljamo torej slavne odbore naših političnih društev, da se te pravice poslužijo in čim preje naznanijo svoje nasvete podpisnemu načelniku. — V Ljubljani, 3. novembra 1902. V o d s t v o k a t o l i š k o - n a r o d n e s t r a n k e: Doktor Ivan Šusteršič, t. č. načelnik.

Zahvala. Povodom svoje nezgode sprejel sem od raznih strani toliko izrazov ljubeznivega sočutja, da mi je nemogoče, vsakomur posebe zahvaliti se. Zato mi bodi dovoljeno, tukaj izrekati slehernemu, ki se me je ob tej priliki prijazno spominjal, svojo iskreno zahvalo. **B o g p l a č a j!** V Ljubljani, 8. novembra 1902. Dr. I v a n Š u s t e r š i č, državni in deželni poslanec.

Umeščen je bil čast. g. I v a n P o d b o j, župnik v Planini, na župnijo Toplice, in č. g. A n t o n M e z e k, župnik v Podkrajju, na župnijo Špitalič **Podeljena** je župnija Kranjska gora č. gospodu I. u d v. Š k u f c a, župniku v Krškem.

V Studenicah na Štajerskem je dne 2. novembra umrl župnik M a r t i n Ž e k a r. Naj v m. p!

Grob kardinala Missia. Na sv. Gori pri Gorici se prične z delom za lasten grob nepozabnega kardinala Missia. Grob bode v kapelici sv. Mihaela tik velikega oltarja. Dolžnost Slovencev je, da oskrbimo preblagemu pokojniku dostojno okrašeno grobišče.

Družba treznosti za ljubljansko škofijo se bo prenovila. Presvetli gospod knezoškof je pooblastil na protialkoholnem shodu izvoljeni odbor, da jej pravila pregleda, izpopolni in času primerno prenovi. Pravila se bodo dala v potrjenje tudi vladi, da se družba laže giblje: napravi shode, izdaja tiskovine, vlaga peticije in interpelacije itd. Pri tem pa ne bo izgubila svojega značaja ket cerkvena družba, podrejena cerkveni oblasti in obdarjena z odpustki, kakor je n. pr. družba sv. Mohorja cerkvena in obenem od vlade priznana. Družba bo imela dve ali tri stopinje zmernosti, oziroma zdržnosti. — Ako ima kdo iz svoje skušnje dati kak dober svet, prosimo, da ga sporoči omenjenemu odboru — ljublj. stolno župnišče — ga bomo po možnosti uvaževali.

Ljubljanski Grad. Dne 1. t. m. je, kakor se nam poroča, došla finančnemu ministerstvu ponudba mestne občine ljubljanske glede nakupa Gradu. Ker je ponudba občine precej nizka, dobilo je finančno ravnateljstvo v Ljubljani nalog, da po veččakih določi vrednost Gradu in se z občino pogaja glede kupne cene.

Slavnost v „Novem Vodmatu“. Naselbina „Slov. delav. stavbinskega društva“ je praznovala dné 2. novembra izredno slavnost. Prevzvišeni knezoškof g. dr. A n t. B o n a v e n t u r a J e g l i č je sam osebno prišel blagoslovit delavske domove, 24 pa številu. Vse hiše so bile v zastavah. Sprejem je bil iskren in prisrčen, ljubeznivost knezoškofova je vse očarala. Knezoškof je imel spodbuden govor. Isto tako krasno je izpadla enaka slavnost dné 16. t. m. na Viču, kjer je prevz. blagoslovil 19 del. domov.

Salezijanci na Rakovniku. Z veseljem poročamo, da so skoro končali novo poslopje na Rakovniku. Gojencev je sedaj 42 in v kratkem jih bode več. Družina je še nova, ima mnogo potreb, živi pa vendar „luštno.“ V zavodu vlada dober humor in dobra volja, v prostem času igrajo imenitno. Recimo resnico: ljubi Bog je že vedel, zakaj je postavil Salezijance ravno na Rakovnik, kjer otroci prosti smejo skakati in vpiti kolikor jim drago in nikogar ne motijo. Da, to je pozitivno socijalno delo. Salezijanci obdelujejo, uravnavajo, obrezujejo raznovrstne rastline in zalivajo — srca gojencev. Gospodje so popolnoma v delu, da v dejanju dokazujejo svojo ljubezen. Treba je, da jim zunaj po naših močeh pomagamo, da se zanje zanimamo. V Turinu jim predstojniki gredo na roko in so določili, da vsi darovi, ki prihajajo iz slovenskih tal, veljajo za zboljševalni zavod na Rakovniku. Zapomnimo si pa, da gospodje radi sprejmejo vsak dar za revnejše gojence, naj si bo stara obleka, knjige, perilo ali kaj drugega. Pomagajte jim!

Ogenj Dne 1. novembra od 6.—8. ure je Janezu Fajfarju, posestniku v Bodešičah, župnije Ribno do cela pogorelo gospodarsko poslopje in tik njega stoječa hiša. Požarna bramba ribenska je bila vkljub grdi poti hitro na mestu, kmalu na to tudi blejska, ki pa radi pomanjkanja vode pri najboljši volji niste mogli dosti več rešiti, nego dva stropa pri hiši in hlevu. Škoda je cenjena na 3600 K, zavarovan pa je bil le za 1000 K. Ravno lani je gospodarsko poslopje primerno povečal ter popravil, za kar je potrošil 2000 K in vsled tega se tudi zelo zadolžil. Zgorelo mu je popolnoma vse, razven malo repe in krompirja. Zgorelo mu je nad 100 stotov lepe krme, prav vse orodje, žito, vsa obleka razven te, v katero so bili oblečeni. Ima šest malih, nedoraslih otrok, najmlajši star še le 5 mesecev in bolehen, katerega je imela mati že dvakrat v ljubljanski bolnišnici. Zato se povsem pošteno pogorelec v svojem žalostnem in bednem stanju obrača s ponižno prošnjo do usmiljenih dobrotnikov, da bi mu prej ko prej priskočili na pomoč ali z denarjem, ali z lesom, ali s krmo vsaj za eno kravo, z obleko, kakoršno koli. Zažgal je okrog 6. ure zjutraj neki neznan potepuh, ki je takoj pobegnil v gozd. Videl ga je 8letni pogorelečev sin. Hudobnega požigalca doslej še niso zasledili.

Gospodarjem, ki koljejo prešiče, v prevdarek! V mnogih krajih obstoji še stara navada, da se zaklani prešič ne dene iz kože, temuč se mu le postržejo ščetine. Ta navada je naravnost nespametna, zlasti dandanes, ko ima prešičeva koža izvrstno ceno, ki še leto za letom raste. Kupujejo se prešičje kože na vago in dosedanja cena

je bila 36 krajcarjev za kilo. Na kožo navadne velikosti prišlo je na ta način okroglo 3 gld., na težje pa do 5 gld. in še več. Cena pa še vedno raste, in pričakovati je, da ravno letošnjo zimo zopet poskoči. Gospodarji, ne zavržite torej gotovega denarja! Kmet mora pri krajcarju štediti, kaj šele z goldinarjem!

O vseh podrobnostih daje drage volje pojasnila velika domača krščanska tvrška Karol Pollak, tovarnar v Ljubljani, ki vsako množino prešičjih kož kupi za najvišjo ceno in takoj plača.

Iz St Vida pri Zetičini. Dragi Domoljub, iz raznih krajev si nam že sporočil od Marijinih družb, le od naše obširne Sentviške fare še nič. Toda tudi pri nas ne zaostajemo; že nad dve leti vspeva pri nas Marijina družba. Krasen in pomenljiv dan je imela 2. novembra. Slavnost so povikšali prevzvišeni knezoškof s svojo navzočnostjo. Na novo je bilo sprejetih v Marijino družbo 15 mladeničev in 48 deklet. Med sprejemom so vrli mladeniči Marijine družbe izvrstno in pogumno zapeli nekoliko kitic Mariji v čast in slavo.

Naša Marijina družba šteje sedaj skupaj 61 mladeničev in 363 deklet. Kakor drugod, tako gre tudi pri nas z dekleti lahko, a z mladeniči nekoliko težje. Vendar lepo jih je videti, kadar skupno pristopajo k mizi Gospodovi. Naj bi njihov izgled privabil še več mladeničev, da bi se ne sramovali, pristopiti v Marijino družbo.

Otrok je zgorel na paši (4letna deklica) 12. novembra Vide-tu Fortuna, posestniku iz Vidma, občina Temenica. Otroci so kurili ogenj, nakar se ji je obleka unela, dve uri pozneje je umrla v groznih bolečinah. Starši, pazite na otroke!

Izgubil je Miha Aupič iz Gorenjegapolja fara Soteska pri straži, na poti iz Gorenjega polja do Valtevasi usnjat mošnjček, v katerem je bilo 131 kron 20 h (6 bankovcev po 20 K, 1 po 10 K, 1 Krona in 1 dvajsetica za 20 h). Kdor je našel in je tako pošten, da vrne, dobi nagrade 10 odstotkov.

Pogorela je v noči med 11. in 12. t. m. hiša s kozolcem Matevžu Govekarju, posestniku v Jeličnem vrhu pri Idriji.

Zavarovan je bil pri „Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani“ za 1400 K.

Omenjena zavarovalnica je pa v teku 3 dnij po požaru cenila in pa tudi izplačala v popolnem znesku t. j. 1400 K nastalo škodo.

To se pravi točen in pa kulanten biti.

Iz tega se pa razvidi, da ima ta edino slovenska zavarovalnica pravi smoter, namreč: „Hitra in dobra pomoč pogorelcem.“

Mnogo obrekovalcev ima ta naša slovenska zavarovalnica, večji del takih, ki vlečejo dobiček od tujih zavarovalnic; s tem novim činom pa jih je vže zopet vdarila — po zobeh.

Slovenci zavarujte se pri njej, ker je vže mnogokrat dokazala, da je zaupanja vredna; podpirajte jo, da bode krepkeja in krepkeja ter postala tudi nekak jez proti prodiranju drugih narodov v naše zemlje.

Drobtine.

Najnovejše od raznih strani.

— **Žrtv kolportažnih romanov!** V New-Jorku so našli na pokopališču 13letnega šolarja obešenega. Preiskava je dognala, da je bil načelnik kluba dečkov, ki so se shajali v nekem gozdu in čitali kolportažne romane. To je dečku zmešalo pamet. — **Kmet minister.** Znano je, da je na Danskem minister poljedelstva kmet Ole Hansen. Tudi v tem svojem dostojanstvu ni opustil prejšnjih svojih navad. Te dni so ga videli, da se je peljal na svoje posestvo na navadnem vozu, naloženem s premogom. Minister je zadovoljno kadil iz kmečke pipe. — **Avtomobili v službi policije** so v Parizu. Mnogi policisti se vozijo z avtomobili in nadzorujejo tako cestno vožnjo. — **Električna železnica brez konduktorjev** bo vozila v kratkem v Badnu. V vozu bo neka avtomatična škrinjica, v katero bodo dajali oni, ki se bodo vozili, denar, in potegnili na to iz nje vozni listek. — **Ženska zagovornica pred porotniki** se je pojavila v Curihu. Te dni je tako sijajno zagovarjala neko detomorilko, da je bila detomorilka oproščena. — **Vojska z Buri** je veljala Angleško pet milijard kron. — **Bruhanje vulkanov.** Glasom privatne depeše iz Stromboli (severne Sicilije) je vulkan Stromboli zopet začel bruhati. Bruhanje je spremljano od podzemskih detonacij. Mnogo hiš je poškodovanih, tudi na poljih je škoda velika. Prebivalstvo je jako vznemirjeno, ker se boji novih izbruhov. Čuti je bilo tudi podzemskih sunkov. Tudi v okolici Savaii bruhajo vulkani. — **Petič omožila** se je te dni v Stankavu neka 77 let stara ženska s 74 let starim godcem Jožefom Hojdo. — **Smodke** se bodo same užigale, brez užigalic, ako se upelje tudi pri nas iznajdba nekega newyorškega kemika, ki je napravil na koncu smodk neškodljivo zmes, da se smodka zažge, ako se podrgne ob trdo stvar. — **Gledališče** pogorelo je v mestu Reval. Tudi vsa gledališka oprava je zgorela. Orožnik ustrelil brata. Orožniki so v ogrski občini Madocsa iskali nekega Štefana Tarczala. Med orožniki je bil tudi Štefanov brat. Ko so Štefana zasledili, vrgel se je

le-ta z nožem na najbližnjega orožnika, ki je bil slučajno njegov brat Andrej. Ta je moral ustreliti in Štefan se je mrtev zgrudil pred brata. — **Vsa občina** se izseli. Prebivalci občine Porto Maggiore so soglasno sklenili, da se izselijo v Argentinijo. — **Cudna poroka** se je izvršila na Dunaju. Zenin, ki je hrom na nogah, se je pripeljal k porčki v vozičku, katerega poganja z rokami in katerega je sam sestavil, da se z njim vozi po dunajskih ulicah. Pred cerkvijo je lezel ženin na vseh štirih k altarju. — **Zastrupljeno pismo.** V Moskvi je dobila v roke neka gospa pismo naslovljeno na njenega moža. Odprla je pismo, v katerem so bile zapisane besede: »Misi name!« V hipu se je gospa zgrudila nezavestna. Pismo je bilo napojeno s strupenim duhom. Njen otrok, ki se je igral v sobi, je pismo pobral in se tudi zgrudil nezavestno. Ta dogodek vzbuja v Moskvi velikansko senzacijo. — **Vojska v družini.** V Marcianise blizu Neapolja skregal se je brat s sestro. Brat je potegnil revolver in streljal na sestro, a je ni zadel. Priskočil je nečak in sprožil iz revolverja na strica. Pri tretjem strelu ga je ranil v glavo. Ali tudi sestra je hotela pomagati bratu in je zabledla strica trikrat z nožem. Dobri ljudje! — **Ruski car obišče sv. očeta** v najkrajšem času. Sv. oče je sprejel ruskega državnega svetnika Smerdjewa, ki mu je carjev obisk naznanil. — **Najmanjši otrok na svetu** je umrl v New-Jorku. Otrok je imel glavico drobno kakor polovico jajca, prste je imel tenke kot užigalice. — **Mesto** se je pogreznilo. Mesto Ocos, ki je bilo svoj čas eno važnejših meksikanskih luk, se je popolnoma pogreznilo v morje. — **Dijak ropar.** Gimnazijec Marek je v okolici Plzna te dni napadel več ljudi in jih oropal.

Ponesrečeni Slovenci v Ameriki. Iz Black Diamond, Wash javljajo: V tukajšnjih rudnikih se je prigodila razstrelba. Med mrtvimi so štirje Slovenci, Frank Žlindra, star 23 let, iz Poljan pri Rbnici, Fr. Grošel, star 23 let, iz St. Lamberta pri Zagorju, Alojzij Pervinšek, star 29 let, iz Blagovice, Josip Jaki, star 29 let, iz Trebnjega. — Dne 6 okt. je v Carbons Hill, Ill, zasulo kamenje rudarja Gregorja Loreta, ko je šel po rovu št. 4. Ranjki je imel svojo družino, ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Pri društvu ni bil nobenem. — V soboto 11. okt. se je pri rudotopilnici v Čikagu ponesrečil Jožef Pazdir, ki je bil še le štiri mesece v Ameriki, a po nesreči še pri nobenem društvu. Opeknel se je tako silno po obrazu, prsib in rokah, da bo težko okreval.

Najdebelejše krompirje na svetu ima neki francoski kolonist v Kaliforniji. Ima 12 krompirjev, katerih vsak tehta 4 kg.

Bogata beračica. V Floridsdorfu pri Dunaju je umrla te dni 84-letna beračica Barbara Nechlovil. Ta »ubožica« je zapustila: vrednostne papirje v vrednosti 6000 K, potem hranilno knjižico na 12.000 K, hranilno knjižico z vlogo 8000 K., poštno hranilnično knjižico za 400 K, škatlico s 26 zlatimi kronami, srebrom, nikelnom v vrednosti 400 K. B-račila je do smrti.

Bojevite ženske so v Bolgariji. Pri slavnostih v Šipki jih je bilo več z bojnimi medaljami okrašenih. Posebno ena je bila junaška. Ko so se borili Rusi s Turki pri Šipki, je Rusom krepko pomagala in dobila zato vojsško kolajno. Potem se je omčila s kmetom pri Vidinu. A ko je vzbuknila srbsko-bolgarska vojna, je ušla možu zopet v vojsko in pri Slinvici streljala na Srbe.

Za smeh in kratek čas.

Pred sodiščem. Sodnik: „Kako je to, da ste le nekaj malenkosti pokradli, denar pa pustili?“ — Tat: „Nikar mi tega ne očitajte, gospod sodnik, — saj me je že ‚ona‘ zadosti kregala!“

A: „Obljubili ste mojemu stričniku zaušnico, ni res?“ — B: „Da, ali jo hočete takoj seboj vzeti?“

Besedni uganki:

I.

1	2	3	4	5	6	—	—	—	—	—	—
2	4	3	4	6		burski	general				
3	1	2	1			vabi	ribe na trnk				
4	3	1				žensko	ime				
5	4					nikalnica					
6						soglasnik.					

II.

1	a	a	a	a	a	a	a	b	b	4
	b	b	b	b	e	e	e			
	e	e	e	e	e					
	i	i	i							
				i						
				k	k	l				
				l	l	l	m	m		
				o	o	r	r	r	r	s
3	s	t	t	t	t	z	z	z	z	2

Besede naj pomenijo: 1. in 9. vrsta žensko ime, 2. in 8. vrsta moško ime, 3. in 7. vrsta stvar, ki užge ogenj, 4. in 6. vrsta del glave, 5. vrsta samoglasnik. V poševnih vrstah 1—2 in 3—4 dá prav rešena uganka isto ime.

Rebus:

1) $\frac{\text{Tur}}{1}$ 2) $\frac{1}{\text{ek}}$ 3) $\frac{s}{\text{no}}$

Rešitev ugank v zadnji številki.

Besedni uganki:

I.

D e l t o i D
d E l a v E c
k r S t, S r p
D E S E T A K
č e T r T e k
H A d r i A n
K a n o n i K

II.

Most - ar = Mostar, Brod - ar = brodar,
Mlin - ar = mlinar

Enačba:

Mnogo novih naročnikov!

Vse so prav rešili: Vekoslav Levstik v J. pod Sv. Gregorjem; Andrej Porenta v Virmažah; Marija Sila v Trebnjem; Martin Dernovšek, lesni trgovec na Savi; Rozika Zorko v Široki Seti pri Vačah; Franc Kosmač v St. Lambertu; Jožef Zagar v Stari Loki. — Samo za desetake so se pobrinili in tudi res dobili tri »desetake«: Mihael Rožanc, Ivan Groznik in Janez Lavrin, vsi v Novem mestu.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dné 4. decembra t. l.

Loterijske srečke.

Line,	31. oktobra	61	22	66	81	4
Trst,	31. oktobra	45	42	36	61	39
Dunaj,	8. novembra	55	54	89	32	4
Gradeo,	8. novembra	73	74	81	75	51

Blag. gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar „pri angelu“

v Ljubljani, Dunajska cesta

dvorni založnik Nj. svetosti papeža Leona XIII.

Podpisanec si usoja naznaniti Vašemu blagorodju, da se je doposlana **finktura za želodec** rabila z dobrim vpehom pri želodčnem ter črevesnem kataru, kakor tudi v boleznih na jetrih in obistih.

GRADEC, dné 2. februarja 1897.

Bolnišnica usmiljenih brafov.

Provicejal:

F. Emanuel Lelfner, visji zdravnik.

Že mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno **želodčno tinkturo**, kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vpehom.

Z odličnim spoštovanjem

Don Peter Franceschini, župnik.

Momjan (Istra), dné 5. oktobra 1900.

Češnik & Milavec

Ljubljana * Lingarjeve ulice

se priporočata slav. občinstvu pri nakupovanju jesenskega in zimskega blaga za obleke.

Naznanjava, da sva že popolnoma založena s vsakovrstnim blagom kakor: 165 7-5

novosti

v lepi in veliki izbiri volnena modnega blaga za ženske obleke, loden, perilni porhet itd. Rute, volnene, pletene, ženilaste, zametaste šerpe.

Za možke!

velika zaloga vsakovrstnega sukna za obleke, zimske sukne, površnike, haveloke itd.

Cena najnižja in zanesljiva!

Postrežba poštena!

Brzjav.

Pri slovanskih aposteljih Sv. Cirilu in Metodu v Ljubljani, Lingarjeve ulice došla je

velikanska izber

razne vrste povsem na novo trpežnega blaga, ter se s vno občinstvo vladno vabi, da si svojo potreščino v zimskem blagu, kateri se zdaj v najcenejši nakup nudi, oskrbeti blagovoli. 190 8-1

Pod Ciril in Metodovo znamko došlo nam je od tisoč slavnega občinstva do sedaj zahval za najpoštenjšo, in nizko ceno blago: vsako človeško bitje, ki se količkaj razume, se z največjim zaupanjem povsem lahko prepriča, koliko denarja si odjemalci blaga v teku celega leta pod to gori omejeno znamko prihraniti zamorejo, ako pri nas svoje potreščine nabavijo.

Toraj na svidenje pri slovanskih aposteljih

Sv. Cirilu in Metodu v Ljubljani, Špitalske, ozir. Lingarjeve ulice.

Dr. VILJEM SCHWEITZER

naznanja, da je otvoril

dné 1. oktobra 1902

svojo odvetniško pisarno

v Ljubljani

na Kongresnem trgu števil. 19, poleg Nunske cerkve in „Vzajemnega podpornega društva“. 168 4-4

Učeneca

za kleparsko obrt

takoj sprejemem. 183 2-2

Ivan Kavčič
klepar v Škofji Loki.

Lepo posestvo

se prodá iz proste roke z vsem gospodarskim orodjem in živino pod ugodnimi pogoji. Več se izvê pri lastnici Mariji Ločnikar v Ločnici števil. 5., pošta Medvode. 175 3-3

Javna zahvala.

Svoja poslopja imel sem zavarovana komaj dve leti pri „Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani“ za 1400 kron. V noči od 11.—12. novembra t. leta zadela me je pa nesreča, ker mi je zažgala zlobna roka moje posestvo. Dne 13. t. m. naznanil sem škodo ravnateljstvu v Ljubljano in vže 15. t. m., torej takoj po obveščeni vršila se je cenitev škode tukaj v mojej slučajnej odsotnosti. Priznala se mi je popolna odškodnina, t. j. 1400 kron, ter se mi je ta svota tudi takoj nakazala potom poštne hranilnice.

Priporočam torej imenovano domačo edino slovensko zavarovalnico toplo vsem rojakom ter jej izrekam tem potom mojo najpristrčnejo zahvalo za takojšnjo in pravično cenitev ter pošteno izplačilo po požaru povzročene mi škode.

Jelčni vrh pri Idriji, dné 17. novembra 1902.

Ivan Brus l. r.
poverjenik „Vzajemne zavarovalnice“ v Idriji, priča

Matevž Govekar l. r.
pogorelec.

Lovro Brumen l. r.
c. kr. rudarski tesarski mojster v Idriji, priča.

Poslovilo.

Odhajajoč iz mile Notranjske, kjer sem polnih 23 let na raznih krajih z vnemo deloval v slavo Najvišjemu in v blaginjo ljubljeneega naroda, kličem mnogostevilnim prijateljem in znancem vseh stanov iz dna srca: „Bog Vas obvari!“

Planina, 10. novembra 1902.

I. Podboj
župnik.

188 1-1

APENTA

Najboljša Budimska grenčica.

Se jako uspešno rabi pri telesnem zaprtju, protinu in toščici.

Dobiti je v lekarnah, pri prodajalcih dišav, mineralne vode itd. 185 13-2

Edini zastopnik:
S. Ungar jr., Dunaj, I.

88 6

Za
v Avstriji

koncesijo-
novano

francosko prekomorsko družbo

„Compagnie générale Transatlantique“

Edina direktna in najkrajša črta

poštih brzoparnikov

ki prevažajo zanesljivo brez prelaganja

iz Havra v Newyork.

Za vožnje tu- in inozemskih železnic, za navadna in
okrožna potovanja in prireditve romarskih vlakov

daje pojasnila in veljavne vozne liste

Edina oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ed. Smarda

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6

blizu znane gostilne pri „Figabirtu“.

Največje, najhitreje ter najvarneje vrste
velikanskih parnikov, ki vozijo v

A M E R I K O.

Hamburg - New York le 6 dnij!

Vožne karte po najnižjih cenah za vse razrede
prodaja ter daje pojasnila točno in brezplačno oblast-
veno potrjena 117 12

„agentura Hamburg-Ameriške linije“

Dunajska cesta šte. 31,

od južnega kolodvora takoj na desno.

Ivan Kordik, Ljubljana, Prešernove ulice 10, trgovina
galanterije in drobnine na debelo in drobno, ponuja vsakovrstno

= š p a g o =

domačega in tovarniškega izdelka, kakor tudi za vreče vezati
— strovega konca, samo za preprodajalce ali večje odjemalce
po posebno nizki ceni. 121 10-10

Notarsko potrjena zahvala po dopisnici.

Spoštovani gospod! Moji prašiči niso imeli nikacega teka in so bili prav slabotni. Slučajno dobim od svojih ljudi zavitek prašičjega redilnega in krmilnega praška, kateri je k boljšemu teku čudovito pripomogel. Sedaj ne morem svojih prašičev dovolj nakrmiti, in so se v kratkem času — za kar Vašemu sredstvu posebno hvalo dolgujem — neverjetno zredili. Odslej bodem slehernemu svinjerejcu Vaše tako izborno delujoče sredstvo najtopleje priporočal. Prosim pošljite mi še 5 zavitkov omenjenega praška.

Spoštovanjem **Jesly Engliseh**, Belišče — Slavonija.

(Gorenja izjava je v polnem soglasju z originalno, s štirimi vinarji opremljeno dopisnico.)

Ljubljana, 3. oktobra 1901 (tisočdevetstoinena). No-
tarski pečat. Ivan Plantan, c. kr. notar.

12 Torej vsak svinjerejec naj si kupi: (12-11)
Dr. Trnkóczy-ja prašičji redilni in krmilni prašek.

Dobiti je v vseh trgovinah, ako ne, pa po pošti:

Lekarna Trnkóczy, Ljubljana.

1 zavitek 50 h, 5 zavitkov 2 K.

➤ Doktorja pl. Trnkóczy-ja ➤

Še mnogo let **zdravilna sredstva** priporočena v raz-
preizkušena nih zdravilnicah
redilna in dietetična sredstva. priporočila in razpošilja

Lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Ker je dandanašnji poština vže prav niska in znaša pri eni odpo-
ljetvi komaj 30-40 h., je najumestosej, ako se sdravila naroči direktno iz
moje lekarni, kjer se vsako naročilo odpošlje z obratno pošto na vse svetovne
strani. Celó en komad posameznih zdravil se odpošlje z navodilom.

Cacao-sladni čaj, redilno sredstvo za dojenčce, otroke,
trpeče na živcih, prebolele, slabotne,
brezkrvne, bledične ter za vsacega bolnika; objednem iz-
vrstna pijača, katera izpodrine takoj pri prvem poskusu
živčno bolezen provzročajočo kavo in čaj. Boljši nego
sladna kava. Zavitek (1/4 kg) 40 h, 14 zavitkov samo 5 K.

Želodečne kapljice. Izborno sredstvo za želodec. Deluje
pomirjujoče, kreplino, bolest utešu-
joče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo.
Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice, odvajalne, želodec čistilne. Odvajajo blato
brez vseh bolečin, kakor se to šestokrat pripeti
pri drugih kroglicah. Zabranjuje boleznim, ki morejo nastati
vsled zapehe, napenjanja itd. Škatla 42 h, 6 škatlic 2 K 10 h.
— **Pocukrene kroglice.** Škatla 80 h, 3 škatle 2 K.

Prsni, pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, pri-
rejen z raztvorljivim apnenim železom, utešuje kašelj,
raztvorja sliz, lajša bol, vzbuja tek in tvori kri. Stekl. 1 K 12 h,
pol tucata 5 K.

Drgnilni ali ovet za ude (protinov cvet), olajšujoče in
pomirjujoče vrbalno sredstvo pri bolečinah v
križu, v rokah in nogah; oživljuje po dolgi utrudni hoji
ali težkem delu. Steklenica 1 K, 6 steklenic 4 K 50 h.

Tinktura zber kurja očesa, preizkušeno sredstvo proti
cam, trdi koži, žuljem in ozeblinam. Boleče mesto treba z isto
s priloženim čopičem namazati. Stekl. 80 h, 6 stekl. 3 K 50 h.

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah,
volih in konjih. Rabi se že mnogo let z najboljšim
uspehom, ako žival noče jesti, ali ako krave ne dajo mleka.
Zavitek z rabilnim navodom 1 K, 5 zavitkov 4 K.

Stanje hranilnih vlog: Rezervni zaklad:
16 milijonov K. okroglo 370.000 K.

* Mestna hranilnica ljubljanska *

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunala vlagateljem. 120 (24 - 15)

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska s vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{1}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolжник toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolжник poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33. letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 $\frac{1}{2}$ % do 5%.

Najnovejša ročna dela

izdelana, pričeta, predtiskana, ter svilo, prejo in volno za vezenje, pletenje in kvačkanje priporoča 171 4-4

FR. HITL, Pred Škofijo št. 20.
Predtiskarija.

Najnižje cene

L. Mikusch

Ljubljana, Mestni trg 15.

Največji izbor

Preobleke, Popravila

66 18-15

Franc Dolenc v Ljubljani

nasproti Frančiškanski cerkvi.

P. n.

Slavnemu občinstvu priporočam svojo

== veliko zalogo ==

obstoječo iz suknenega, volnenega in platnenega blaga za moške in ženske obleke, nadalje svilnate, kakor tudi vseh vrst pletene in suknene zimske robe, izvrstno blago za matrace, rjuhe in posteljno opravo, narejene kovtve, koce in Jegerjevih srajc.

Veliko zalogo garnitur zaves, tepihov in preprog od najcenejše do najkrajše vrste.

Ker prejemam blago le iz prvih in najboljših tovarn, možno mi je vsakomur z zanesljivo dobrim blagom, po najnižjih cenah postreči 191 3-1

Dohrohotnemu obiskovanju se udano priporočam s spoštovanjem

Fr. Dolenc.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kislil

apneno-železni sirup.

Ta že 33 let od mnogih zdravnikov priporočeni prsi sirup rastaplja sluz, umiri kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 194 1

Cena steklenici 1 gl 25 kr. — 2 K 50 h, po pošti 20 kr. — 40 h več za zavijanje.

Svarilo! Pred izdelki pod enakim ali podobnim imenom, ki pa so po sestavi in po učinku vsa različna posnemanja naših izvornih preparatov že 33 let obstoječega podfosfornastega kislil-apnena-železnega sirupa svarimo in toraj prosimo, zahtevati izrečno Herbabny-jev „apneno-železni sirup“ in gledati na to, če ima vsaka steklenica pristavljeno uradno vpisano varstv. znamko.

Edina izdelovalnica in skladišče:

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“
VII. A, Kaiserstrasse 73-75.

V zalogi skore v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. V zalogi je pri gospodih lekarnarjih: v Ljubljani: A. Mardetschlager, Gabr. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodram G. Prodram, A. Schindler, Ant. Mizzan; Breze: G. Elsäser dediči, Seveden: F. Kordon; Celovec: P. Hauser in J. Pichler, P. Birnbacher vdova, J. Kometter, V. Hauser & R. v. Hillinger; Št. Vid: C. Schiebl, Trbiž: J. Siegl; Trst: C. Zanetti, A. Suutina, A. Filippi, dr. V. Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Predini dediči, M. Ravasini; Boljake: Jobst & Schneider, L. Asmann; Crnomelj: F. Haika; Velikevo: J. Jobst; Velšperk: A. Huth.